

Culturele instellingen als actanten

(Dans)werkplaatsen & cultuurbeleid

I

Medio december 2001 presenteerde cultuurminister Bert Anciaux zijn al eerder aangekondigde infrastructuurnota. Die bundelt voor de periode 2002-2004 alle voorziene tussenkomsten van de Vlaamse overheid in gebouwen met een culturele finaliteit, zoals musea, kunstencentra en muziekclubs. Bij de voorstelling van de infrastructuurnota wilde Anciaux ook kwijt dat hij – dixit *De Morgen* van 14 december 2001 – ‘plannen koestert voor de aankoop van de Beursschouwburg Bis in de Kazernestraat in Brussel, waar de Vlaamse danssector terecht zou kunnen’. Een belofte dus, maar waarom en waartoe? Verandert het tijdelijke onderkomen van de Beursschouwburg, dat thans overigens verre van comfortabel kan heten, in een heuse danswerkplaats? Of wordt het (ook?) een vaste stek voor reeds bestaande Brusselse gezelschappen, zoals *Ultima Vez* en *Damaged Goods*? En zo de – ook in dit blad – reeds meermaals gesignaleerde nood aan een danswerkplaats in Brussel inderdaad wordt onderkend, waarom dan juist de BSBbis-ruimte in de Kazernestraat? Is dat wel de meest geschikte locatie?

De ministeriële uitspraak wekt vooral verwondering vanwege de afwezigheid van een bredere beleidscontext en toekomstvisie. Die is er eigenlijk ternauwernood voor de podiumkunsten in het algemeen en al helemaal niet voor de florerende danssector in het bijzonder. Er ligt momenteel inderdaad géén goed onderbouwde algemene diagnose op tafel met betrekking tot heden en toekomst van het Vlaamse dansveld. De betrokken beoordelingscommissie zet wel stappen in die richting. Ze heeft voorlopig echter nog geen beleidsdynamiek weten op gang te brengen die vergelijkbaar is met wat er tijdens de voorbije jaren in de – toegegeven: tot dan toe weinig gereguleerde – sector van de beeldende kunsten is gebeurd. De proactieve opstelling van de beoordelingscommissie beeldende kunsten resulteerde met name in een nieuw overkoepelend reglement dat het statuut van een predecree-

tale regeling heeft. Het voorziet onder meer in een herijkt werkbeurzenstelsel en creëert tevens een nieuwe beleidscategorie, de beeldende kunstcentra. Die laatste kunnen rekenen op meerjarige werkingssubsidies, aangevuld met projectsubsidies op dossierbasis.

Aan het uitblijven van een beleidsgericht debat over de Vlaamse danssector hebben natuurlijk alle betrokken partijen mee schuld (en ten dele dus ook bijvoorbeeld dit blad). Toch zou de discussie beter vandaag dan morgen worden opgestart. Op dit ogenblik is Vlaanderen een heuse dansbiotoop – maar wat met de toekomst? Hoe kan de huidige contingente toestand worden omgebogen tot een zinvolle uitvalsbasis voor *een duurzaam dansbeleid*? Momenteel kan Vlaanderen bogen op meerdere internationaal toonaangevende gezelschappen en een school – P.A.R.T.S. – die in geen tijd eveneens haar reputatie heeft gevestigd. Dat zorgt voor een kwalitatief hoogwaardige instroom van nieuwkomers die dubbel is geleed. Enerzijds gaan ervaren dansers uit bestaande gezelschappen hun eigen choreografische weg. Een goed voorbeeld daarvan is het ondertussen ook al internationaal gereputeerde ZOO (Thomas Hauert) of, recenter, het performancecollectief Amgod (met leden afkomstig uit Rosas en Needcompany). Anderzijds zijn er sinds 1998 de meestal buitenlandse afgestudeerden van P.A.R.T.S. die eigen werk willen maken vanuit Brussel of Vlaanderen. Salva Sanchis, Arco Renz, en al die andere jonge beloftevolle dansmakers: nemen we hen op in het Vlaams dansbestel? En zo ja, volstaat dan een beleid dat zich voornamelijk beperkt tot het geven van projectsubsidies, al dan niet met het oog op doorstroming?

Uiteraard is dit niet het volledige verhaal. De nieuwkomers kunnen ook productionele ondersteuning krijgen van de kunstencentra die de hedendaagse dans welgezind zijn, zoals Monty, Vooruit, Stuk of Beursschouwburg. De

gebruikte (co-)productieformules zouden overigens wel eens mogen worden doorgelicht. De verschillende kunstencentra hanteren immers ook uiteenlopende criteria voor het inschatten van hun financiële ondersteuning, terwijl ze toch allen met geld van dezelfde Vlaamse overheid werken. Daarnaast zijn er de twee al bestaande dansorganisaties met een werkplaatsachtig karakter, Dans in Kortrijk en de Beweging in Antwerpen. Vooral de eerste organisatie heeft zich tijdens de voorbije twee jaar tot een erg actieve, tevens internationaal opererende partner van vooral jonge dans- en performancemakers geprofileerd. De Beweging is nog maar pas aan een nieuw leven begonnen: medeoprichter Herbert Reymer maakte plaats voor Barbara Van Lindt (voorheen Gasthuis Amsterdam). Hoe kan de (toekomstige) werking van beide organisaties eruit zien als er op middellange termijn ook een danswerkplaats in Brussel komt? Vraagt dat niet om een algemenere visie, een die tevens het creëren van complementaire beleidsinstrumenten overweegt (zoals individuele werkbeurzen) en liefst ook klaarheid schept over de geambieerde relatie tussen binnen- en buitenland(ers) in het Vlaamse dansbestel?

Ik schuif de opgeworpen vragen hierna eerst even terzijde voor een meer algemene kanttekening, om vervolgens opnieuw het thema ‘(dans)werkplaats’ aan te snijden aan de hand van het door Dans in Kortrijk gevoerde beleid. Het werkplaatsgegeven vormt dan ook niet de feitelijke inzet van deze discussiebijdrage, die voor alles mikt op méér reflexiviteit in het totnogtoe vooral informeel gevoerde debat over de nood aan een Brusselse werkplek voor jonge choreografen en dansmakers. Ik pleit dus niet zozeer voor of tegen een danswerkplaats in Brussel, maar zie in de discussie over dat onderwerp veeleer de mogelijkheid om anders te gaan nadenken over het cultuurbeleid in toto én het Vlaams-Brusselse landschap.